

Ed. **351. Frumvarp til laga** **[190. mál]**
um útflutningsgjald af sjávarafurðum.

Frá sjávarútvegsnefnd.

1. gr.

Greiða skal útflutningsgjald af íslenskum sjávarafurðum, sem fluttar eru til útlanda, eins og nánar er kveðið á um í lögum þessum.

Til íslenskra afurða telst afli, sem skip, skrásett hér á landi, veiða, þótt hann sé veiddur utan landhelgi og eigi verkaður í landi.

2. gr.

Útflutningsgjald af sjávarafurðum samkvæmt lögum þessum greiðist sem hér segir:

1. Kr. 1 700.00 á hvert útflutt tonn greiðist af frystum karfa- og ufsaflökum og þurrkuðum saltufsa.
2. Kr. 3 000.00 á hvert útflutt tonn greiðist af saltfiski — öðrum en þurrkuðum ufsa —, saltfiskflökum, söltuðum þunnildum, saltfiskbitum og söltuðum gellum.
3. Kr. 3 400.00 á hvert útflutt tonn greiðist af freðfiskflökum — öðrum en karfa-

og ufsaflökum —, frystum hrognum, söltuðum hrognum ót. a., frystum gellum, skreið, hertum þorskhausum og niðursoðnum og niðurlögðum sjávarafurðum.

Nemi gjald samkvæmt töluliðum 1—3 meiru en svarar 4½% af fob-verðmæti útfluttrar sjávarvöru, er heimilt að fella niður þann hluta gjaldsins, sem er umfram þetta mark.

4. 4% gjald af fob-verðmæti greiðist af heilfrystum fiski, frystum fiskúrgangi, frystum humar, frystri rækju, skelfiski og hertum sjávardýraolium.
5. 5% gjald af fob-verðmæti greiðist af hvalafurðum, öðrum en niðursoðnum og niðurlögðum.
6. 6% gjald af fob-verðmæti greiðist af þorskalýsi, karfalýsi, heilfrystri síld, frystum síldarflökum, frystri loðnu, saltsíld og saltsíldarflökum, söltuðum grásleppuhrognum og öðrum þeim sjávarafurðum, sem eru ekki sérstaklega taldar í þessari grein. Heimilt er að draga frá fob-verðmæti saltsíldar og saltaðra grásleppuhroga vegna umbúðakostnaðar kr. 500.00 fyrir hver 100 kg innihalds.
7. 7% gjald af fob-verðmæti greiðist af nýjum og ísvörðum fiski, fiskimjöli, karfamjöli, lifrarmjöli, rækjumjöli og humarmjöli.
Þó getur sjávarútvegsráðuneytið ákveðið, að útflutningsgjald af nýrri og ísaðri síld skuli vera allt að því eins hátt og greiða bæri af síldinni við samskonar verkun hennar hér á landi og hún fer til erlendis, sbr. 6. tl. þessarar greinar.
8. 8% gjald af fob-verðmæti greiðist af loðnumjöli, loðnulýsi, síldarmjöli, síldarlýsi og síldarsoðkjarna.
9. Útflutningsgjald greiðist ekki af selafurðum.

Niðurlagðar vörur, sbr. 3. tl. 1. mgr., skulu teljast vörur, sem lagðar eru niður tilbúnar til neyzlu og hafa innihald 10 kg nettó eða minna. Þó skulu vörur taldar niðurlagðar, sem lagðar eru fullverkaðar niður í stærri ílát, ef útflytjandi sannar, að hráefnisverðmæti hinnar útfluttu vöru sé minna en ⅓ hluti útflutningsverðmætisins.

Þegar íslensk fiskiskip selja gjaldskyldar sjávarafurðir í erlendri höfn, nýjar eða unnar, hvort heldur er af eigin afla eða annarra skipa, skulu ofangreind gjöld af verðmæti reiknast af heildarsöluverðmæti í erlendri höfn (brúttósöluverðmæti) að frádrögnum tollum og öðrum kostnaði við löndun og sölu eftir nánari reglum, sem sjávarútvegsráðuneytið setur.

3. gr.

Ríkissjóður annast innheimtu útflutningsgjalds samkvæmt 2. gr., og skiptast tekjur af því sem hér segir:

1. Til greiðslu á váttryggingariðgjöldum fiskiskipa, samkvæmt reglum, sem sjávarútvegsráðuneytið setur	85.0%
2. Til Fiskveiðasióðs Íslands	9.4%
3. Til Fiskimálasjóðs	2.5%
4. Til smíði haf- og fiskirannsóknaskips	1.5%
5. Til byggingar í þágu rannsóknastofnana sjávarútvegsins	0.6%
6. Til Landssambands ísl. útvegsmanna	0.5%
7. Til samtaka sjómanna skv. reglum, sem sjávarútvegsráðuneytið setur ..	0.5%

Í þeim reglum um greiðslu á váttryggingariðgjöldum fiskiskipa, er um getur í 1. tl. 1. mgr. þessarar greinar, má m. a. setja það sem skilyrði fyrir greiðslu iðgjalds, að hlutaðeigandi tryggingarfélag sé aðili að endurtryggingarsamtökum félaganna og hlíti tilteknum reglum um ákvörðun iðgjalda, tryggingarskilmála og váttryggingarfjárhæða.

Heimilt er að undanþiggja hvalveiðiskip þessum skilyrðum og jafnframt að endurgreiða til þeirra hlut Tryggingasjóðs fiskiskipa í útflutningsgjaldinu í stað greiðslu iðgjalda.

4. gr.

Gjald skv. 4.—8. tölulið 2. gr. skal miða við söluverð afurðanna með umbúðum, fluttra um borð í skip í þeirri höfn, er þær fyrst fara frá. Ef afurðir eru seldar eif eða með enn öðrum skilmálum, skal reikna söluverð til fob-verðs eftir reglum, sem viðskiptaráðuneytið setur.

Séu afurðir sendar úr landi óseldar, skal gjaldstofn útflutningsgjalds skv. 4.—8. tölulið 2. gr. ákveðinn skv. lágmarksútflutningsverði eins og það er tilgreint í útflutningsleyfi fyrir þeirri vöru.

Nú sannar sendandi, áður en 6 mánuðir eru liðnir frá útgáfudegi farmskirteinis, að verð það, sem lögreglustjóri eða innheimtumaður ríkissjóðs hefur sett á útfluttar óseldar sjávarafurðir, sé hærra en hann hefur selt þær fyrir, og er þá fjármálaráðuneytinu rétt að endurgreiða tilsvarendi mismun útflutningsgjaldsins, enda liggi fyrir staðfesting viðskiptaráðuneytisins á því, að leyfi til að selja við hinu lægra verði hafi verið veitt.

Gjald skv. 1.—3. tölul. 2. gr. miðast við nettóþunga hinnar seldu vöru, enda ber útflytjanda að geta hans í útflutningsskjölum.

5. gr.

Útflutningsgjald fellur í gjalddaga um leið og skip er afgreitt úr höfn eða áður en lagt er af stað til útlanda, ef engrar afgreiðslu er beiðzt. Sjávarútvegsráðuneytið getur þó ákveðið, að útflytjendur megi greiða gjaldið, þegar gjaldeyrisskil eru gerð, enda sé tryggt, að þau fari fram fyrir milligöngu íslensks banka, og sé tollyfirvaldi fengin ávísun á væntanlegt gjaldeyrisandvirði fyrir gjaldinu.

6. gr.

Hver sem sendir vörur þær til útlanda, sem ræðir um í lögum þessum, er skyldur til að fá hlutaðeigandi lögreglustjóra eða innheimtumanni ríkissjóðs í hendur samrit eða staðfest eftirrit af farmskirteinum eða öðrum hleðsluskirteinum, útflutningsskýrslu, vörureikningi og matsvottorði, ef með þarf, svo og útflutningsleyfum, er út hafa verið gefin um farminn, og skal það gert áður en skip er afgreitt eða leggur frá landi. Ef engin hleðsluskjöl hafa verið gefin út, kemur í þeirra stað yfirlýsing sendanda um vörumagnið gefin af viðlögðum drengskap.

Ákvæði þessarar greinar um sendanda eiga einnig við um skipstjóra, ef sendandi er fjarverandi eða gætir eigi skyldu sinnar, og hið sama er um afgreiðslumenn skipa.

Gjaldið skal talið eftir skilríkjum heim, er um getur í þessari grein.

7. gr.

Skip og farmur eru að veði fyrir útflutningsgjöldum.

8. gr.

Lögreglustjóri, tollstjóri eða aðrir innheimtumenn ríkissjóðs skulu gera reikningsskil fyrir útflutningsgjöldum skv. lögum þessum, eftir því sem fjármálaráðuneytið og reglur um opinber reikningsskil mæla fyrir.

9. gr.

Brot gegn lögum þessum varða sektum, nema þyngri refsing liggi við eftir öðrum lögum. Auk þess skal sendandi, skipstjóri eða afgreiðslumaður, sem verður sannur að sök um að hafa skýrt rangt frá farmi, greiða þrefalt það útflutningsgjald, sem reynt var að draga undan.

Sektir allar renna í ríkissjóð.

Ef lögreglustjóri eða innheimtumaður ríkissjóðs hefur grun um, að skilríki þau, sem um getur í 6. gr., séu röng, skal hann rannsaka farm skipsins, áður en það er

afgreitt eða það lætur frá landi, eða á annan hátt útvega þær skýrslur, sem með þarf í þessu efni. Kostnaðinn, sem af þessu leiðir, skal skipstjóri greiða, ef skilríkin reynast röng, en ella ríkissjóður.

10. gr.

Með mál út af brotum á lögum þessum skal farið að hætti opinberra mála.

11. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að innheimta gjald til Aflatryggingasjóðs sjávarútvegsins samkvæmt 9. og 16. gr. laga nr. 80 frá 16. sept. 1971 og gjald til ferskfiskeftirlits samkvæmt 18. gr. laga nr. 55 2. maí 1968 af vörum, sem taldar eru í 1.—3. tölu-lið 2. gr. þessara laga, sem magngjald.

12. gr.

Ráðherra er heimilt að setja með reglugerð frekari fyrirmæli um framkvæmd þessara laga.

13. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi, og skulu ákvæði þeirra taka til útflutnings sjávarafurða framleiddra eftir 1. janúar 1973. Jafnframt eru úr gildi felld lög nr. 4/1966, II. kafli laga nr. 79/1968, lög nr. 4/1971 og lög nr. 17/1972.

Ákvæði til bráðabirgða.

Heimilt er að endurgreiða útflutningsgjald samkvæmt lögum þessum af frystum karfaflökum, sem framleidd voru á tímabilinu 1. júní til 30. september 1972. Einnig er heimilt að endurgreiða útflutningsgjald af saltsíld og frystri síld framleiddri á árinu 1972.

Þá skal sjávarútvegsráðherra heimilt að ráðstafa útflutningsgjaldi af saltaðri síld og flökum úr saltaðri síld, sem flutt er út á árinu 1972, til sildarútvegsnefndar, m. a. vegna kostnaðar við öflun markaða fyrir saltaða síld af fjarlægðum miðum.

Greinargerð.

Frumvarp þetta er flutt í samráði við sjávarútvegsráðuneytið.

Á þskj. 287 var á yfirstandandi þingi flutt frumvarp til laga um breyting á lögum nr. 4 28. febr. 1966, um útflutningsgjald af sjávarafurðum, stjórnarfrumvarp, og því frumvarpi vísað til sjávarútvegsnefndar efri deildar.

Þegar sjávarútvegsnefnd efri deildar fór að fjalla um frumvarpið, komu strax fram ábendingar og óskir um að færa í ein lög öll ákvæði varðandi útflutningsgjald af sjálfvarafurðum, en þau ákvæði eru í mörgum lögum. Enda þótt líklegt sé, að lögum um útflutningsgjald af sjávarafurðum verði nokkuð oft breytt, þykir mjög til bóta að færa nú í ein lög þau eldri ákvæði um útflutningsgjaldið, sem í gildi eru, og fella svo inn í þau lög þær breytingar, sem nú er talið nauðsynlegt að gera og fullt samkomulag milli aðila er um.

Hér á eftir eru prentaðar athugasemdir, sem fylgdu frumvarpi sjávarútvegsráðherra á þskj. 287, með þeim breytingum, sem leiðir af flutningi þessa frv. Greinatala er önnur en í hinu fyrra frv., hundraðshluta útflutningsgjalds af skelfiski er breytt þannig, að það verði 4% af fob-verði í stað 6%, felld er niður síðari málsgrein ákvæða til bráðabirgða, en við bætist hins vegar ný málsgrein varðandi heimild sjávarútvegsráðherra til að ráðstafa útflutningsgjaldi af saltaðri síld og flökum úr saltaðri síld til sildarútvegsnefndar.

Athugasemdir, er fylgdu lagafrumvarpi á þskj. 287, þannig breyttar, eru á þessa leið:

Með frumvarpi þessu er lagt til, að gerðar verði all-verulegar breytingar á útflutningsgjöldum af sjávarafurðum. Hækkun gjaldanna er öll við það miðuð að auka tekjur Tryggingasjóðs fiskiskipa, en hann hefur verið rekinn með verulegum halla á árunum 1971 og 1972. Talið er, að halli sjóðsins á þessum árum muni nema um 150 milljónum króna. Ljóst er, að þrátt fyrir þá hækkun útflutningsgjalda, sem frumvarpið gerir ráð fyrir, verður áfram halli á rekstri Tryggingasjóðsins á árinu 1973, ef miðað er við óbreyttar greiðslur úr sjóðnum. Þær breytingar á útflutningsgjöldunum, sem ráðgerðar eru með frumvarpinu, eru aðallega miðaðar við eftirfarandi:

Í fyrsta lagi, að magngjald, sem verið hefur, verði hækkað til samræmis við verðhækkanir, þannig að greiðsluhlutfall af þeim vörum, sem magngjald er greitt af, breytist ekki miðað við aðrar vörur.

Í öðru lagi að hækka gjaldaprósentu af fiskimjöli og loðnuafurðum, en verðlag á þessum vörum hefur hækkað mjög mikið. Áður var útflutningsgjald af loðnuafurðum lág vegna óhagstæðs útflutningsverðs á afurðunum, en nú þótti rétt að hækka þetta gjald verulega vegna mjög hagstæðs útflutningsverðs á þeim.

Í þriðja lagi er nú lækkað nokkuð magngjald á ufsa- og karfaafurðum, þar sem verðlag á þessum afurðum er óhagstætt. Einnig má í þessu sambandi benda á, að á undanförunum árum hefur magngjald einkum verið hækkað til samræmis við almennar verðhækkanir á magngjaldsskyldum afurðum. Ufsa- og karfaafurðir hafa hins vegar mjög lítið hækkað í verði undanfarin tvö ár.

Breytingar á gjaldskránni, sem í frumvarpinu felast, eru þessar:

1. Magngjald af vörum, sem taldar eru undir 1. tl. 2. gr., lækkar úr 2 300 í 1 700 kr. á tonn.
2. Magngjald af vörum, sem taldar eru undir 2. tl. 2. gr., lækkar úr 2 300 í 3 000 kr. á tonn.
3. Magngjald af vörum, sem taldar eru undir 3. tl. 2. gr., lækkar úr 2 300 í 3 400 kr. á tonn.
4. Gjald af loðnumjöli og loðnulýsi lækkar úr 4% í 8% af fob-verði.
5. Gjald af fiskimjöli, karfamjöli, humarmjöli, rækjumjöli og lifrarmjöli lækkar úr 6% í 7% af fob-verði.
6. Gjald af skelfiski breytist úr 2 300 kr. á tonn í 4% af fob-verði.
7. Gjald af frystri loðnu lækkar úr 4% í 6% af fob-verði.

Við ákvörðun fiskverðs í ársbyrjun 1973 var gert ráð fyrir þeim breytingum útflutningsgjalda, sem í frumvarpinu greinir.

Gert er ráð fyrir, að breytingar þessar auki tekjur af útflutningsgjöldum um nálægt 177 millj. kr. miðað við útflutningsframleiðsluspá 1973.

Breyting á skiptingu teknanna, sjá 3. gr. frumvarpsins, miðar að því, að nær öll hækkunin renni til Tryggingasjóðs. Þetta nægir þó ekki alveg til að tryggja hallalausán rekstur sjóðsins árið 1973, þó að allar áætlanir standist. En áætlanir eru mjög óvissar, bæði um tekjugrundvöll, ekki sízt að því er snertir loðnuafli, og útgjöld.

Við fiskverðsákvörðun í júníbyrjun 1972 var talið, að afkoma karfafrystingar væri það slæm, að nauðsyn bæri til að bæta hag þeirrar vinnslu með einhverjum hætti. Til þess að greiða fyrir fiskverðsákvörðun, var því þess vegna heitið, að höfðu samráði við samtök frystiðnaðarins, að fella niður útflutningsgjöld af frystum karfaflökum. Undanþága þessi náði yfir framleiðslutímabilið frá 1. júní til 30. september 1972. og má áætla, að fjárhæð undanþága nemi um 13 milljónum króna.

Niðurfelling útflutningsgjalda af saltsíld framleiddri á árinu 1972 er gerð til þess að stuðla að heimflutningi síldar af Hjaltlandseyja- og Norðursjávarmiðum.